HOCAM

SES BİLGİSİ

Kadir Gümüş

HOCAM

ÜNLÜ DÜŞMESİ

Çekim eki alırken	Akıl > aklım Şehir > şehre Nehir > nehrin Beyin > beynimiz Göğüs > göğsünde Boyun > boynumuz Burun > burnu Karın > karnım
Yapım eki alırken	Devir - im > devrim Kıvır - ım > kıvrım Besi - ledi > besledi Yumurta - ladı > yumurtladı İleri - le > ilerle Uyu - ku > uyku
Birleşme esnasında	Zehir olmak > zehrolmak Şükür etmek > şükretmek Kayıp olmak > kaybolmak Hapis etmek > hapsetmek Seyir etmek > seyretmek

Kadir Gümüş

HOCAM

Ben, sisi zihnin bazı hâllerine benzetirim. Sis içindeyken
I
sanki başka bir dünyada, başka bir nizam içinde
oynayan muhayyilem, beni daima şaşırtır. Kimi zaman
II
temel karakterler üzerinde kalıp ayrıntılardan
III
uzaklaşmanın mutluluğunu yaşarım. Kimi zaman da
zihnim ayrıntılara dalıp çevreyi kolaçan etmeye başlar.
IV
Birkaç gündür İstanbul'un üstünü bütünüyle örten sis de
zihnim gibi oyunlar oynuyor ve görülen, işitilen her şeyi
V
farklı bir şekle sokuyor.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerin hangisinde ünlü düşmesi yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

HOCAM

Çevresi büyük bir piknik alanı olarak düzenlenip halka açılan
I
Mogan Gölü'nün kuşların kuluçka ve yavrulamasına ayrılan
II
doğal park kısmında kıvrımlı ahşap yayla yolları ve kuş
III IV V
gözlemevleri yapılmış.

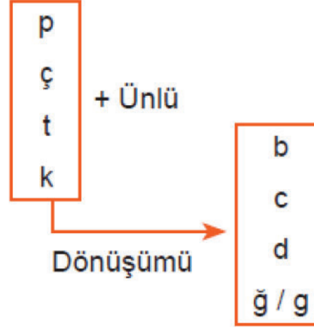
Bu cümledeki altı çizili sözcüklerin hangisinde ünlü düşmesi yoktur?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Ünsüz Yumuşaması (Ünsüz Değişimi)

kitap + ı → kitabı
aç + ıktı → acıktı
kanat + ı → kanadı
yemek + i → yemeği

ÜNSÜZ YUMUŞAMASINA AYKIRI DURUMLAR	
Özel isimler	Zeyne**p** Ayku**t**
Bazı tek heceli sözcükler	İ**p** Sü**t** Sa**ç** Se**ç** A**t** İSTİSNA: Ço**k** + u > ço**ğ**u U**ç** + u > u**c**u
Bazı yabancı sözcükler	Huku**k** Ahla**k** Evra**k** Müttefi**k** Sepe**t** Haya**t** Kase**t**

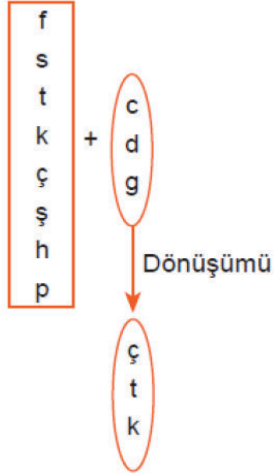

. Ünsüz Benzeşmesi (Ünsüz Sertleşmesi)

kitap + cı → kitapçı

beş + de → beşte

seç + gin → seçkin

DİKKAT!

Üçgen, dörtgen, beşgen, çokgen gibi geometrik terimlerde ünsüz sertleşmesinin yaşanması beklenemez. Çünkü sözcüklerin sonundaki **''gen'' ek değildir, sözcüktür.**

- Bu sözcükler birleşik yapılı sözcüklerdir ve birleşik yapılı sözcüklerde *ünsüz sertleşmesi* yaşanamaz.
- TDK'nin *gen tanımı:* Geometrik terimlerde ''kenarlı'' anlamında kullanılan bir söz.
  - *Üç + gen*
  - *Dört + gen*
  - *Beş + gen*
  - *Çok + gen*

- Sertleşme ***eklerde*** yaşanan bir ses olayıdır. Bu nedenle *üçgen, dörtgen, beşgen, çokgen* sözcüklerinde sertleşmeye ***aykırılık vardır denemez.***
- *''Akciğer''* sözcüğünde *ciğer* sözcüğündeki *''c''* sesinin, *''ç''*ye dönüşmesi nasıl beklenemezse bu geometrik terimlerde de *''gen''* sözcüğündeki *''g''* sesinin ''k''ye dönüşmesi de beklenemez.

DİKKAT!

- Ünsüz sertleşmesine aykırılık üzerine bir soru ile karşılaşılırsa **"-cağız"** eki hatırlanmalıdır.

- **Çocuk – cağız**

- **Kuş – cağız**

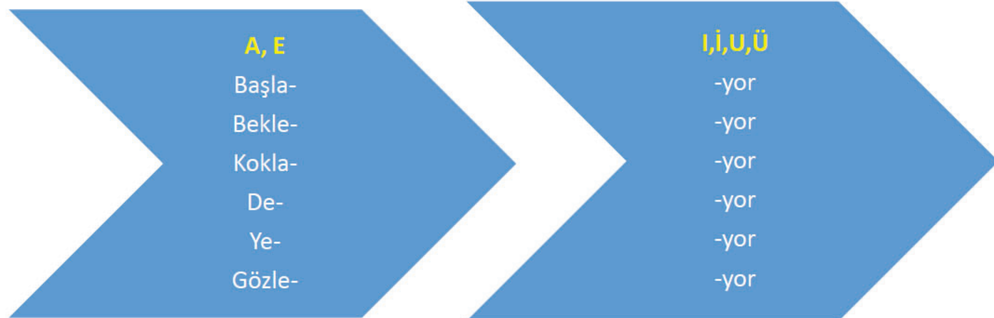
Edebiyat tarihi; edebî eserlerin kronolojik bir sıra içinde oluşturdukları ve birbirleriyle ilgisi olmayan eserler yığını değil, edebî (I) olarak şimdiki zamanda yaşayan (II) sanat eserlerinin oluşturduğu organik bir bütünün sonucudur (III). Bu organik bütün içinde yer alan sanat eserleri, birbirine benzeyen (IV) nitelikleriyle belli bir kültürün ve o kültürün ait olduğu medeniyetin oluşturduğu bir edebiyat geleneği (V) meydana getirir.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerin hangisinde birden fazla ses olayı vardır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

ÜNLÜ DARALMASI A,E → I, İ, U, Ü

"-yor" Şimdiki zaman Ekinin Etkisiyle Ünlü Daralması	"De-, Ye-, Ne" Sözcüklerinde Ünlü Daralması
• İzliyorum	• Diye
• Bekliyorsun	• Yiyecek
• Özlüyoruz	• Diye
• İstiyorlar	• Diyecek
• Anlıyorum	• Niye
• Söylüyordu	
• Sevmiyoruz	
• Bakmıyorum	
• Görmüyorsun	

Ünsüz Türemesi (Ünsüz İkizleşmesi)

- af + ı > affı
- his + i > hissi
- zam + ı > zammı
- sır + ı > sırrı
- hak + ı > hakkı
- şık + ı > şıkkı

Çekim eki aldığında

- zan + et -> zannet-
- his + et -> hisset-
- sır + ol- > sırrol-
- haz + et- > hazzet-
- hal + et- > hallet-

Birleşme esnasında

İşte ben hep böyle garip mahzun,
Bir şey beklermişçesine yaşıyorum.
Bazen öyle günlerim oluyor ki Elâgözlüm,
Ne oldu, nasıl bitti şaşıyorum.
Bazı bilmem, gün nasıl başladığında,
Kayıp kayıp gidiyor dünya bıkkın bakışlarımdan.
Yaşıyorum, yaşıyorum da bitmiyor,
Bir tutam sakız oluyor ağzımda zaman.

Bu dizelerde aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

A) Ünsüz yumuşaması
B) Ünlü düşmesi
C) Ünsüz düşmesi
D) Ünsüz benzeşmesi
E) Ünlü daralması

YAZIM KURALLARI

HOCAM

SÖZCÜK

etmek

olmak

İlk sözcükte herhangi bir ses düşmesi ya da türemesi YOKSA

AYRI yazılır.

alt etmek, arz etmek, göç etmek, azat etmek, yok etmek, hak etmek, ayırt etmek,fark etmek

HOCAM

SÖZCÜK

etmek
eylemek
olmak
kılmak

İlk sözcükte herhangi bir ses düşmesi ya da türemesi VARSA

BİTİŞİK yazılır.

seyretmek, emretmek, hazzetmek, kaybolmak, affetmek, mahvolmak, cezbetmek...

DİKKAT!..

Seyir mi ettin?
Hak mı etmiş?

Aşağıdaki cümlelerde yer alan birleşik sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) Gezdiğimiz yerlerdeki nesnelerin üzerine, onların hakettiği heyecanı duymamızı sağlayacak sorular iliştirilmemişti.

B) Bütün bu güzellikler, onları göreceğim için kendimi ayrıcalıklı addetmeme rağmen bende kayıtsızlık uyandırıyordu.

C) Nehri ve vadiyi seyreden iki kişi o anda yalnızca doğayla değil, birbirleriyle kurdukları dostluğu da dönüştürmekteydi.

D) Bize hükmeden mutluluk arayışı ise bu arayışın dinamiklerini açığa çıkaran etkinliklerden biri seyahatlerimizdir.

E) Merak bazen uzun mesafeleri birleştiren küçük halkaların oluşturduğu, insanı cezbeden bir zincir gibidir.

Aşağıdaki cümlelerde yer alan birleşik fiillerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) Bunca yıllık tanışıklığımıza rağmen benden şüphelendiğiniz için teessüf ederim.

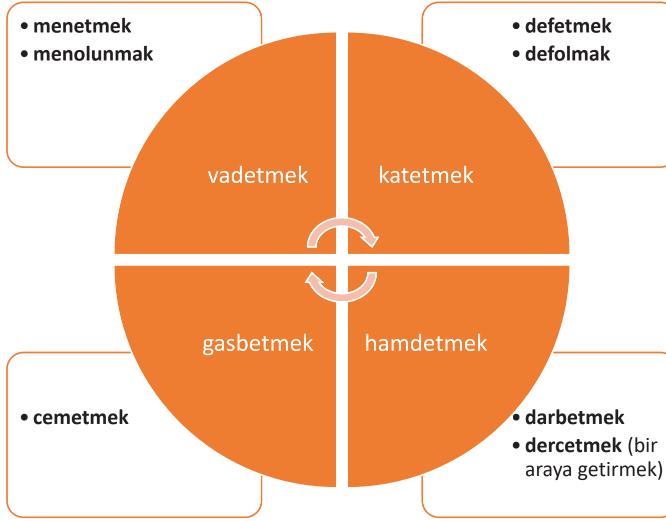
B) Durumu üst makama arzederiz, verilecek cevaba göre de ne yapacağımızı kararlaştırırız.

C) Bu saatten sonra gelse de gelmese de hiç fark etmez; her şey için çok geç artık.

D) Antalya'da etkili olan yağış, seraları bir anda su altında bıraktı ve bütün mahsulü mahvetti.

E) O her istediğini yapacak, istediği gibi at koşturacak; biz de öylece oturup seyir mi edeceğiz?

Dikkat!

dağ, ova, deniz, göl, akarsu, plato, geçit vs.	Konya **Ovası**, Ağrı **Dağı**, Ege **Denizi**, Obruk **Platosu**… DİKKAT! kıta→ Asya **kıtası**
il,ilçe,köy,kasaba,semt vs.	Konya **ili** Ilgın **ilçesi** Büyükoba **köyü** Sermet **kasabası** Yenimahalle **semti**
mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak vs.	Fatih **Mahallesi** Ziya Gökalp **Caddesi** Aydın **Meydanı** Taksim **Bulvarı** Susam **Sokağı**

UYARI

Kitap, makale, tiyatro eseri, kurum adı vb. özel adlarda yer alan kelimelerin ilk harfleri büyük yazıldığında ve, ile, ya, veya, yahut, ki, da, de sözleriyle mı, mi, mu, mü soru eki küçük harfle yazılır:

- Leyla ile Mecnun, Ya Devlet Başa ya Kuzgun Leşe, Vatan yahut Silistre...

Özel adın tamamı büyük yazıldığında ve, ile, ya, veya, yahut, ki, da, de sözleriyle mı, mi, mu, mü soru eki de büyük harfle yazılır:

- LEYLA İLE MECNUN

HOCAM

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin yazımı ile ilgili yanlışlık yapılmıştır?

A) Bu konuyla ilgili kanun, Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

B) Leyla İle Mecnun, Türk edebiyatında en çok işlenen anlatılardandır.

C) Bahar mevsiminde bu tepeden Çanakkale Boğazı'nın seyrine doyum olmaz.

D) Kültigin Anıtı, uçsuz bucaksız Orhun Vadisi'nin orta yerinde ziyaretçilerini bekler.

E) XII. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu bu yıl Ankara'da yapılacak.

-an	-ar	-maz	-mış
Çöpçatan Cankurtaran	Akımtoplar Altıpatlar	Kadirbilmez Karıncaincitmez	Çokbilmiş Güngörmüş

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün yazımı yanlıştır?

A) Bu araştırmada bizi şaşırtan bulgu, çevreciliğin barışsever akımlarla çatışmasıdır.

B) O kadar merhametlidir ki yakın arkadaşları arasında karıncaincitmez olarak anılır.

C) Başkentin ortasındaki gökdelenler, etrafındaki binaları yutacakmış gibi duruyordu.

D) İnsanlar, çokbilmiş olarak tanınan kişilerle arkadaşlık kurmaktan uzak dururlar.

E) Orada yaşamamış, o insanlarla hiç bağ kurmamış gibi ne değerbilir ne yol yordam.

--------	--------dı	Çıtkırıldım Gecekondu
------dı	--------dı	Dedikodu Kaptıkaçtı
------ar	--------ar	Biçerdöver Konargöçer

KISALTMALARIN YAZIMI

HEPSİ BÜYÜK HARFLE YAZILANLAR:

TDK'ye
TTK'nin
TFF'nin

→ **EKİ KISALTILMIŞ HÂLİNE GETİR.**

MÖ
MS

İSTİSNAİ:

T.C.
T.

İÇİNDE KÜÇÜK HARF KULLANILANLAR:

ÖLÇÜ BİRİMLERİ:

-mm'ye
-dm'nin
-kg'ın

DİĞERLERİ:

-yy.ın
-İng.yi

→ **EKİ UZUN YANİ TAM HÂLİNE GETİR.**

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ifadenin okunuşuna uygun bir ek getirilmemesinden kaynaklanan yazım yanlışı vardır?

A) Doktora araştırmasını TÜBİTAK'ın bursuyla yürütmüştü.

B) Saat 16.30'da başlayan maç TRT'den naklen yayınlanıyordu.

C) Öğrenciliği zamanında Zonguldak'ın Ereğli ilçesindeki KYK'da kalmıştı.

D) Kulüplerin 5. olağan toplantısı TFF'nin tesislerinde gerçekleştirildi.

E) Bir yaz günü saat 19.00'da TBMM'nin önünde buluşup yola çıkmışlardı.

Saray, köşk, han, kale, köprü, kule, anıt vb. yapı adlarının bütün kelimeleri büyük harfle başlar:

- Topkapı Sarayı, Horozlu Han, Bilge Kağan Anıtı, Mostar Köprüsü, Beyazıt Kulesi, Alman Çeşmesi...

DİKKAT

İki noktadan sonra bir cümle, cümle niteliğinde söz ya da özel ad yazılacaksa bunlar büyük harfle başlar. Örnekler sıralandıkça küçük harfle başlar:

- Adama şunları almış: kitap, defter...
- Bazen bir atasözü her şeyi anlatır: Kalaylı bakır küflenmez.

(I) Kendimi eski mahallemin Arnavut kaldırımlarında çocukluğumu ararken buluverdim geçenlerde. (II) Bahçelerinde saklambaç oynadığım evlerin bakımsız, hüzünlü hâllerine bakarken saçılıverdi birden etrafa anılarım. (III) Limon sarısı gibi görünen eskiliğin yüzü, sadece bakımsızlıktan ibaret değildi elbette. (IV) Benim zihnimdeki eskilik: Duvarlarda çiviler, lekeler, paslanmış salça kutusundan saksılar... (V) Yoğurtçuya karşı pencereden seslenen Fatma teyzemin nidalarının yokluğu da eskitmişti bu evleri.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

"-a, -e, -ı, -i, -u, -ü" zarf-fiil (ulaç) ekleriyle oluşturulan kurallı birleşik fiiller bitişik yazılır:

- yapabildi, gelemedi, düşeyazmış…

Kadir Gümüş

<u>Oldum olası</u> (I) kendime <u>çekidüzen</u> (II) vermeyi hiç bilmem. Sakal bir karış, saçlar öylesine, günlerce dolaştığım olur. Bir Mehmet Bey vardı, komşumuz. Tanışır, konuşurdum ama adımı hiç merak etmemiş mi yoksa <u>unutumuvermiş</u> (III), nedir? Bir gün benim için "Hani, <u>saçı sakalı</u> (IV) akar gibi bir adam geliyor buraya, o işte!" demiş. Üstüme başıma özen göstermeyi beceremem. Çoraplarım hep düşer, yakamla <u>boyun bağımın</u> (V) biri bir yanda diğeri bir yanda.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Kadir Gümüş

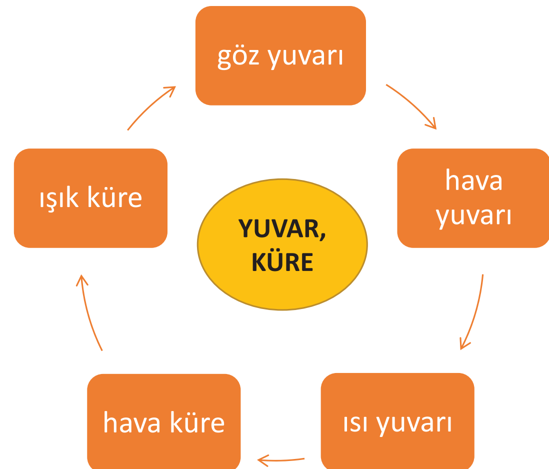
SÖZCÜK SÖZCÜK

Birleşme sırasında sözcüklerin hiçbiri veya ikinci sözcükte anlam değişimi yoksa ayrı yazılır:

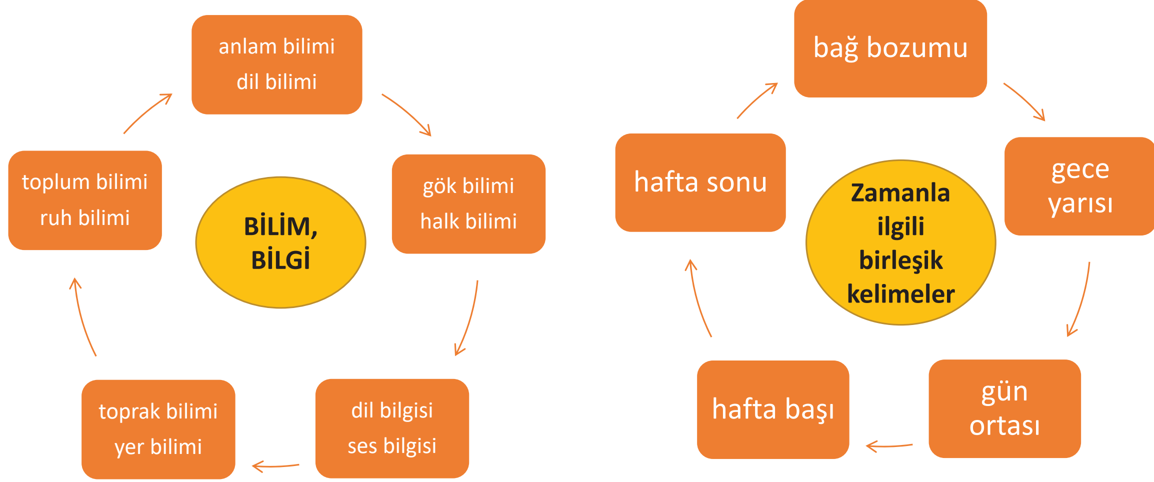
yılan balığı, makaralı kuş, sümüklü böcek, uyuz sineği, Pekin ördeği, Beç tavuğu, ayrık otu, Japon gülü, gövem eriği...

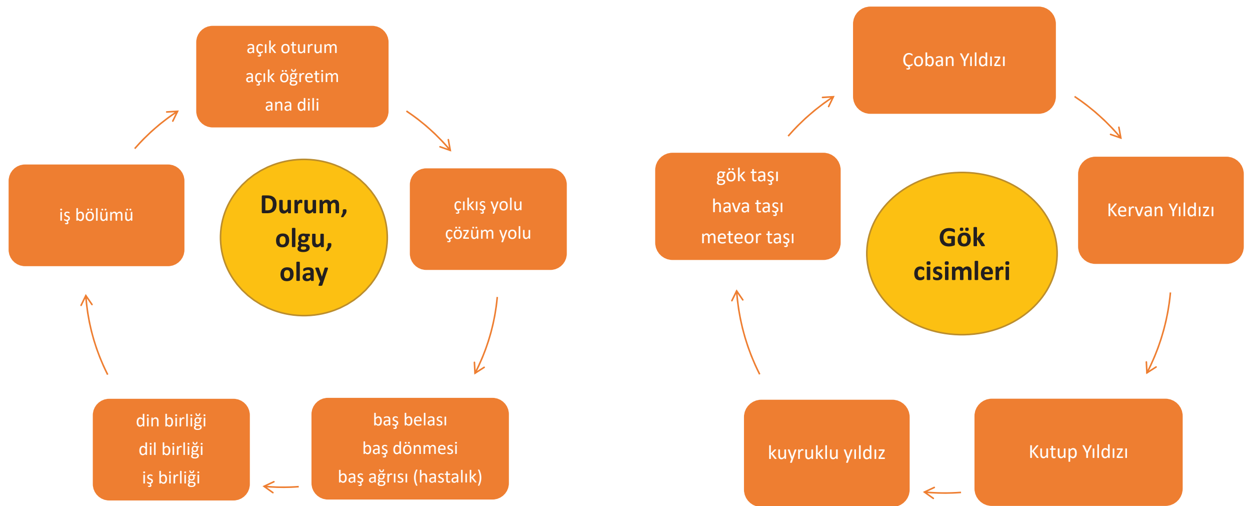

anlam bilimi
dil bilimi
gök bilimi
halk bilimi
BİLİM, BİLGİ
toplum bilimi
ruh bilimi
toprak bilimi
yer bilimi
dil bilgisi
ses bilgisi
bağ bozumu
hafta sonu
Zamanla ilgili birleşik kelimeler
gece yarısı
hafta başı
gün ortası

Kadir Gümüş

açık oturum
açık öğretim
ana dili
iş bölümü
Durum, olgu, olay
çıkış yolu
çözüm yolu
din birliği
dil birliği
iş birliği
baş belası
baş dönmesi
baş ağrısı (hastalık)
Çoban Yıldızı
gök taşı
hava taşı
meteor taşı
Gök cisimleri
Kervan Yıldızı
kuyruklu yıldız
Kutup Yıldızı

Kadir Gümüş

Birleşme sırasında kelimelerinden hiçbiri veya ikinci kelimesi anlam değişikliğine uğramayan birleşik kelimeler ayrı yazılır.

- **Hayvan türlerinden birinin adıyla kurulanlar:**
  - ada balığı, ateş balığı, dil balığı…
  - deve kuşu, muhabbet kuşu, saka kuşu, tarla kuşu, yağmur kuşu…
  - ağustos böceği, ateş böceği, cırcır böceği, hamam böceği, ipek böceği…
  - at sineği, et sineği, meyve sineği…
  - deniz yılanı, ok yılanı, su yılanı…
  - Ankara keçisi, dağ keçisi, yaban keçisi…
  - fındık faresi, tarla faresi…
  - Afrika domuzu, yaban domuzu…

- **Bitki türlerinden birinin adıyla kurulanlar:**
  - ayrık otu, beşparmak otu…
  - mantar ağacı, tespih ağacı…
  - dağ elması, yer elması…
  - çalı dikeni, deve dikeni…
  - köpek üzümü, kuş üzümü..
  - çakal armudu, dağ armudu…
  - at kestanesi, kuzu kestanesi…
  - kuru fasulye, kuru incir, kuru soğan, kuru üzüm…
- **Nesne, eşya ve alet adlarından biriyle kurulan birleşik kelimeler:**
  - Oltu taşı, sünger taşı,…
  - arap sabunu, el sabunu…
  - kahve değirmeni, yel değirmeni…

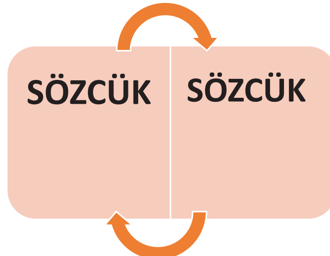
HOCAM

- **Yol ve ulaşımla ilgili birleşik kelimeler:**
  - Arnavut kaldırımı; çevre yolu, deniz yolu, hava yolu, kara yolu, keçi yolu; köprü yolu…
- **Durum, olgu ve olay bildiren sözlerden biriyle kurulan birleşik kelimeler:**
  - açık oturum, açık öğretim, ana dili, Ay tutulması, baş belası, baş dönmesi, çıkış yolu, çözüm yolu, dil birliği, din birliği, güç birliği, iş birliği, iş bölümü, madde başı, ses uyumu, yer çekimi…
- **Bilim ve bilgi sözleriyle kurulan birleşik kelimeler:**
  - anlam bilimi, dil bilimi, edebiyat bilimi, gök bilimi, halk bilimi, ruh bilimi, toplum bilimi, toprak bilimi, yer bilimi; dil bilgisi, halk bilgisi…
- **Yuvar ve küre sözcükleriyle oluşturulan birleşik kelimeler:**
  - göz yuvarı, hava yuvarı, ısı yuvarı; hava küre, su küre, taş küre, yarı küre, yarım küre..
- **Yiyecek, içecek adlarından biriyle kurulan birleşik kelimeler:**
  - talaş böreği; badem yağı, kuyruk yağı; arpa suyu, maden suyu; tulum peyniri, beyaz peynir…

Kadir Gümüş

HOCAM

Birleşme sırasında sözcüklerin hiçbiri veya ikinci sözcükte anlam değişimi VARSA BİTİŞİK yazılır:

kuşburnu (bitki), itdirseği(hastalık), baklaçiçeği(renk)…

Kadir Gümüş

Kelimelerden her ikisi ya da ikincisi, birleşme sırasında anlam değişmesine uğradığında bitişik yazılır:

a. **Bitki adları:** kuşburnu, akşamsefası, ayşekadın, hafızali (üzüm), aslanağzı…

b. **Hayvan adları:** karagöz (balık), bozbakkal (kuş), danaburnu (böcek)…

c. **Hastalık adları:** itdirseği, delibaş…

ç. **Alet, eşya:** kargaburnu (pense), gagaburun (gemi), kedigözü (lamba)…

d. **Biçim, tarz, motif:** eşeksırtı (çatı), balıksırtı…

e. **Yiyecek:** hanımgöbeği, kadınbudu, dilberdudağı, alinazik…

f. **Oyun:** beştaş, dokuztaş…

g. **Gök cisimleri:** Büyükayı, Altınkardeş, Demirkazık, Samanyolu…

ğ. **Renk adları:** baklaçiçeği, camgöbeği, devetüyü, fildişi

h. **Oğlu, kızı sözleri:** elkızı, çapanoğlu…

"Birleşik sözcüğü oluşturan sözcüklerden biri veya her ikisi birleşme sırasında anlam değişmesine uğramışsa sözcük bitişik yazılır."

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala uyulmadığı için bir yazım yanlışı yapılmıştır?

A) Adını şarkılarda duyduğumuz yalıçapkını, adalarda yaşayan bir kuş türüdür.

B) Yemekten sonra tatlı olarak birer porsiyon bülbülyuvası siparişi verdik.

C) Doğum günüm için annem bana camgöbeği renginde bir kazak örmüş.

D) Pek çok kişinin sandığının aksine denizyılanı nehirlerde de yaşayabilir.

E) Yazar bu öyküsünde semt pazarlarındaki ayaküstü sohbetlere önemli bir yer ayırmış.

HOCAM

Kadir Gümüş

HOCAM

iç	dış	sıra
Yurt içi Hafta içi	Sıra dışı Kanun dışı	Ardı sıra Yanı sıra

iç	dış	sıra
Yurt**içi**	Sıra**dışı**	Ardı**sıra**
Hafta**içi**	Kanun**dışı**	Yanı**sıra**

YANLIŞ

Kadir Gümüş

Kaplumbağalar, roman kişileri ve kullanılan dil bakımından Fakir Baykurt'un, aynı zamanda köy edebiyatının başyapıtlarından (I) biri olarak okunmalıdır. Kahramanların gerçekliğinin yanısıra, (II) dilleri de (III) kişiliklerini adım adım oluşturan yetkinliktedir (IV). Ayrıca, çok sayıda romanı ve öykü kitabı yayımlanmış herhangi bir (V) yazarı, Kaplumbağalar gibi bir roman bile ölümsüzleştirebilir.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) I.   B) II.   C) III.   D) IV.   E) V.

Yazma sadece Orta Doğu'nun (I) Mısır ve Mezopotamya gibi oldukça (II) büyük uygarlıklarına özgü bir eylem olagelmişken (III) Homeros denen dev; MÖ IX. veya VIII. yüzyıl içinde, tarihin derinliklerinden gelen tüm destanlardan, efsanelerden ve masallardan aldıklarını bir senteze kavuşturdu ve bize daha önce hiç kimsenin (IV) kapılarını aralamadığı sıradışı (V) insanlık serüvenleri anlattı.

Bu parçadaki altı çizili sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

“De”nin Yazımı

a. **Bağlaç Olan “de”:** Daima ayrı yazılır. “Da” halini de alabilir. Fakat hiçbir zaman ünsüz sertleşmesine uğramaz.

- Trabzon’a kadar gelmiş **de** bize uğramamış.
- Bu konuda onun **da** fikrini almalısın.
- *Sen adam olacaksın **da** ben göreceğim!*

b. Bulunma Hâl Eki Olan “de”: Durum eki olan “de” kendinden önceki kelimeye bitişik yazılır. Ünlü uyumuna da girer ünsüz sertleşmesine de uğrar.

- Ben**de** bu gömleğin aynısından vardı.
- Bu şehir**de** yaşadığın için çok şanslısın.
- Gelecek**te** çok büyük bir sanatçı olacağını düşünüyoruz.

(I) Kişiye odaklı söyleşilerde amaç; soru sorulan kişinin yaşamını, yaptıklarını veya fikirlerini gündeme getirmektir. (II) Bu tür söyleşilerin öznesi, toplumda merak uyandıran ünlü şahsiyetler olabilir. (III) Örneğin sporcular, sanatçılar ve politikacılar bu söyleşilerde sıklıkla yer alır. (IV) Kimi zamanda tanınmamış ancak yaşamı ve yaptıklarıyla dikkatleri çekmiş kişiler seçilir. (V) Sorular aracılığıyla onların iç dünyalarında neler yaşadıkları okura aktarılmak istenir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde "de" **bağlacının yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

Işıldayan canlıların ilginç dünyasının bilim insanlarının yanı sıra
I II
film yapımcılarını da meraklandırdığını ve onlara ilham verdiğini
III
görüyoruz. Bazılarınız Avatar adlı bilim kurgu filmini sinemada
IV
seyretmişsinizdir. Pandora isimli bir uyduda yaşayan mavi renkli insanların ve ışıldayan canlıların ekrandaki görüntüleri sahidende büyüleyiciydi.
V

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

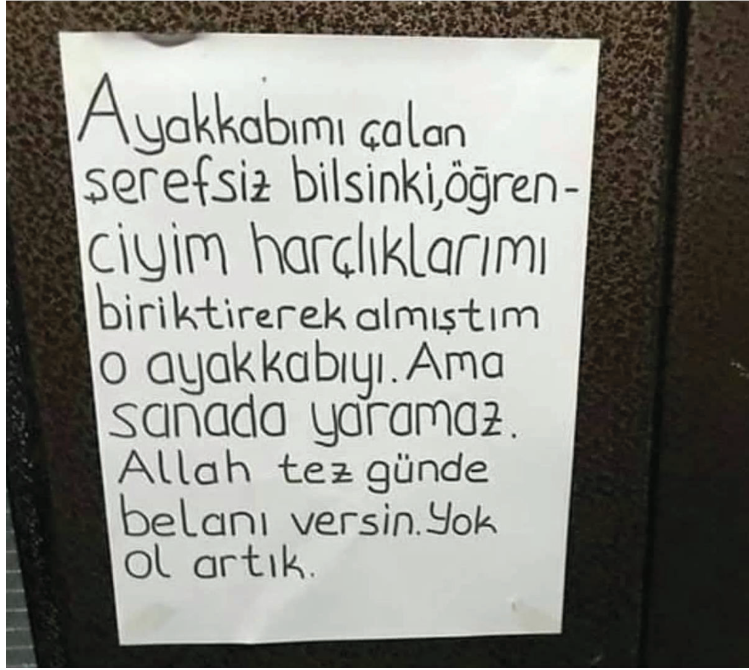
A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Sıfat yapan 'ki'	İlgi Zamiri 'ki'	Bağlaç 'ki'
Evdeki adam Bahçedeki kül	Serdar'ınki yine eskidi.	Onu gördü ki yine çok üzüldü.

'Ki' bağlacının bitişik yazıldığı istisnalar: **SOMBaHÇeMİ**
Sanki, Oysaki, Mademki, Belki, Halbuki, Çünkü, Meğerki, İllaki

İkilemelerin Yazımı

İkilemeyle oluşturulan sözcükler *ayrı yazılır* ve hiçbir zaman aralarına *noktalama işareti konulmaz.*

- Yavaş yavaş gerçek yüzünü gösteriyor.
- Aşağı yukarı aynı fiyata anlaşmışlar.
- Ufak tefek şeylere takılmamalısın.

- Git gide bizden uzaklaşıyordu.
- Birden bire bağırmaya başladı.
- Annesinin vefatı onu alt üst etmişti.

BİTİŞİK

Gitgide
Birdenbire
Altüst

Kendisine 2'inci Aristo sıfatı verilen Farabi, insan ihtiyaçlarının
I
farklılığı nedeniyle toplum içindeki iş birliğinin önemli olduğunu
II
vurgulamıştır. Özel mülkiyeti kabul eden Farabi, topluma ait
III IV
pek çok malın herkesçe kullanılması gerektiğini belirtir. Ona
V
göre devlet, toplumsal sözleşmeye dayanarak adaleti sağlar.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Somut olarak yer bildirmeyen ***"altı, üst ve üzeri"*** sözlerinin sona getirilmesiyle kurulan birleşik kelimeler bitişik yazılır. ***(SOYUT)***

- Ayak**altı**
- Bilinç**altı**
- Göz**altı**
- Şuur**altı**
- Akşam**üstü**
- Akşam**üzeri**
- Ayak**üstü**
- Gerçek**üstü**
- Olağan**üstü**
- Suç**üstü**
- Yüz**üstü**

altı,üstü,üzeri	altı,üstü,üzeri
SOMUT bir yer anlatırsa →AYRI	SOMUT bir yer anlatmazsa →BİTİŞİK
Göz altına krem sür. Dolap üstündeki evrakları topla. Dolap üzerindeki tozları al!	Adamı gözaltına almışlar. İkindiüzeri Akşamüstü

- **Baş sözüyle oluşturulan sıfat tamlamaları:** başbakan, başçavuş, başeser, başfiyat, başhekim, başhemşire, başkahraman…

DİKKAT

ÖN
- **Bitişik (3 tane)** Önsezi, öngörü, önayak
- **Ayrı (Diğerleri)** Ön ad, ön yargı, ön söz, ön muhasebe…

"Ev" kelimesiyle kurulan birleşik kelimeler bitişik yazılır.

- Aş**evi**
- Bakım**evi**
- Basım**evi**
- Doğum**evi**
- Gözlem**evi**
- Huzur**evi**
- Konuk**evi**
- Ordu**evi**
- Öğretmen**evi**
- Polis**evi**
- Yayın**evi**

DİKKAT!

bağ evi
dağ evi

"Hane, name, zade,zede" kelimeleriyle oluşturulan birleşik kelimeler bitişik yazılır.

- Ders**hane**
- Kahve**hane**
- Yazı**hane**
- Siyaset**name**
- Amca**zade**
- Deprem**zede**

Hastane
Eczane
Pastane
Postane
Tersane

HOCAM

Yer, millet, kişi adlarıyla kurulan birleşik kelimelerde özel adlar büyük yazılır:

Antep **fıstığı**
Urfa **kebabı**
Afyon **kaymağı**
Göle **öküzü**
Soma **sığırı**
...

Arap **atı**
arap **sabunu**
Oltu **taşı**
lüle **taşı**

Kadir Gümüş

HOCAM

SAYILARIN YAZIMI

1 • 343.247

2 • üç yüz kırk üç bin iki yüz kırk yedi

3 • 343 bin 247

4 • üçyüzkırküçbinikiyüzkırkyediTL

~~7'inci~~ 7'nci ~~5'er~~ beşer

~~15.00'da~~ 15'te

YAZIM KURALLARI

ÖSYM TİPİ SORU

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde yazım yanlışı vardır?

A) Seni 11.00'da burada görmek istiyorum.

B) Üç yüz altmış beş kişi seni bekliyor.

C) Sınavda 8'inci olduğunu dün öğrendim.

D) Adamlara ikişer elma dağıttım.

E) XX. yüzyıl çok hareketli geçti.

YAZIM KURALLARI

Renk adıyla kurulan

BİTKİ HAYVAN HASTALIK adları

akağaç	alabalık	akbasma
sarıçiçek	beyazsinek	mavihastalık
karadut	bozayı	maviküf

YAZIM KURALLARI